

CELEBERRIMO VIRO
AB: ANTONIO JOSEPHO CAVANILLES

JOSEPH ANTONIUS BONATO

F.

Vix proxime elapso mense Novembri publici juris feci, non tamen sine aliqua animi trepidatione, Opusculum quoddam, cui titulus: PISAURA *Automorpha* e COREOPSIS *Formosa*, *Piante Nuove*; idque ut Clarissimi Viri Joannis Marfilii in Gymnasio hoc Patavino Botanices Professoris consilio ac desiderio satisfacerem, qui duas illas exoticas Plantas in Publico hoc Viridario a se diligentissime cultas ipse omnium primus evulgandas properabat, quasi novissime ab usque anno 1790. a se detectas; sibi namque nulli antea fuisse cognitatas omnino persuasum erat.

Accessit nova dubitandi ratio ex tot tamque locupletibus in hoc idem argumentum postrema hac ætate editis Voluminibus, ne quis scilicet, me inscio, (quis enim omnes & singulos, qui ubique prodeunt, Libros novit?) hujusmodi illius inventum præcessisset, Plantasque easdem, licet non eodem nomine, divulgasset.

Invalcescebat vero quotidie magis errandi timor, dum assererem, omnes prorsus hæcenus harum Plantarum notitiam latuisse, quippe qui noveram earum semina anonyma ad nos allata fuisse ex Matrito, ubi difficilimum videbatur Vegetabilium hujusmodi venustatem curiosiores indagines tot illustrium doctissimorumque Hominum evasisse, qui Herbariæ Scientiæ & præsidium & decus audiunt, inter quos splendidum certe locum, Vir Sapientissime, Nomen tuum tantopere ubique celebratum obtinet.

Nec mea me sefellit opinio. Quod verebar, id accidit. Postquam frustra unde undique, & Bibliothecas perlustrando, & apud Librarios nostros inquirendo, eximium illud Opus tuum annis 1791. & 1793. vulgatum sub hoc titulo: ANT. JOSEPHI CAVANILLES *Icones & Descriptiones Plantarum, quæ aut sponte in Hispania crescunt, aut in hortis hospitantur. Matrivi ex Regia Typographia in fol. cum fig. æneis*, mihi que tantummodo per Litterarias Ephemeridas fama notum; præteritis diebus forte manibus versans *Partem II. Tom. III. Classis Botanicae pag. 568. Encyclopediæ Methodicæ*, quæ Typis Seminarii Patavini prodiit, in oculos casu nescio quo incurrit sub Littera L. LOPEZE à grape, LOPEZA *racemosa Cav. Pl. Ic. 12. t. 18.*, cujus descriptio adamuffim respondet Plantæ illi a me laudatæ, quæ in nostro hoc Viridario PISAURA *Automorpha* vocitatur.

Hoc nempe erat, vir præstantissime, quod te monitum volebam, ut tibi gratius accidat dum me ipsum audias ultro fatentem, a Te primum Plantam hujuscemodi fuisse in vulgus prolatam; utque eidem Marfilio mihi que morem geram, quibus quam maxime displiceret de tua laude licet invite aliquid decerpisse, dum ipse quidem hanc suam Plantam festinat exponere, ego

200
vero sedulitati ejus adjutrices manus admoveo ; eo consilio , ne alius quispiam hoc ipsum , quod egomet ingenue fateor , vel Illi vel mihi queat objicere .

Quum vero Classis Botanices Encyclopædiæ in eadem Seminarii editione vix Alphabeti dimidium attigerit , vehementer suspicor , sub alio aliquo Genere aut Specie descriptionem extare alterius Plantæ in eodem meo Opusculo delineatæ , quæ apud nos COREOPSIS *Formosa* dicitur ; doctissimus enim Vir monet , Plantam quandam a Te describi , cui nomen , COSMOS *Bipinnatus* , quæ tamen in Encyclopædia sub hac appellatione desideratur , cujusque definitionem expecto : suspicor , inquam , novum hoc Plantæ Genus nihil aliud fortasse esse , quam Species illa nova a nobis exhibitæ & definita , nempe COREOPSIS *Formosa foliis connatis , quasi ferulaceis , bi-pinnatis , laciniis linearibus sulcatis , corolla rosea decidua* . Tuum circa hoc judicium esto , nemo enim alius poterit melius de re hac tota decernere .

Oro interim obtestorque , ut mihi perhumaniter indices , da quoniam Bibliopola nostris hisce Regionibus propinquire petendum mihi sit tuum illud Opus celebratissimum , tot tantorumque laborum studiorumque tuorum fructus , ne diutius pretiosissimo hoc thesauro caream , dum nihil interea intentatum relinquam , ut intelligam , si in alia aliqua Italiæ Urbe venale proferat .

Sensa hæc animi mei in Tui admirationem & venerationem abrepti ea humanitate excipias velim , quæ tam late pertinenti Scientiæ & Ingenio tuo consociata , Te honore tanto apud omnes afficit , ut omnem laudem exsuperes ; ac pro certo habeas , me Tibi devotissimum semper fore .

Utere vero argumento aliquo observantiam meam Tibi commendem , dicam aliquid de me , ut si del me aliquid dici potest . Quum ob adversam Professoris Marfilii valetudinem , & ætatem jam in senium vergentem , munificentia EXCELLENTISSIMORUM STUDII MODERATORUM , in ejus locum , tanquam hujusce Viridarii Inspector & Curator suffectus sim , nihil vehementius opto , quam aliquam ex cultis & nostratibus Plantis , Te benevole postulante , ad tuos Hortos transmittere ; a Te invicem enixis precibus petens rariora aliquot Plantarum semina vel nobis prorsus ignota , vel frustra alibi conquesta : quo munere nihil mihi gratius posset contingere ad Viridarii hujusce nostri decus & ornamentum amplificandum .

Si , ut optaveram , licuisset , una cum hac Epistola per Legatum Venetum Tibi transmissa , exemplar etiam Opusculi mei , cujusmodi tandem sit , ad te misissem ; quod certe faciam , statim ad viam & rationem id præstandi mihi aperias . Quemadmodum nullus dubito , id totum quod a me hætenus dictum est , pro tua singulari benignitate , a Te probatum iri ; ita spero fore , ut Litteraria Respublica ex hoc intelligat , neque Marfilium , neque me voluisse laudem , circa unius , vel etiam circa amborum fortasse Plantarum publicationem , si tota hæc tua sit , Tibi ullo modo præripere . Vale .

Patavi. Die XIII. Januar. MDCCXCIV.